BRITANIKËT PËR SHQIPTARËT

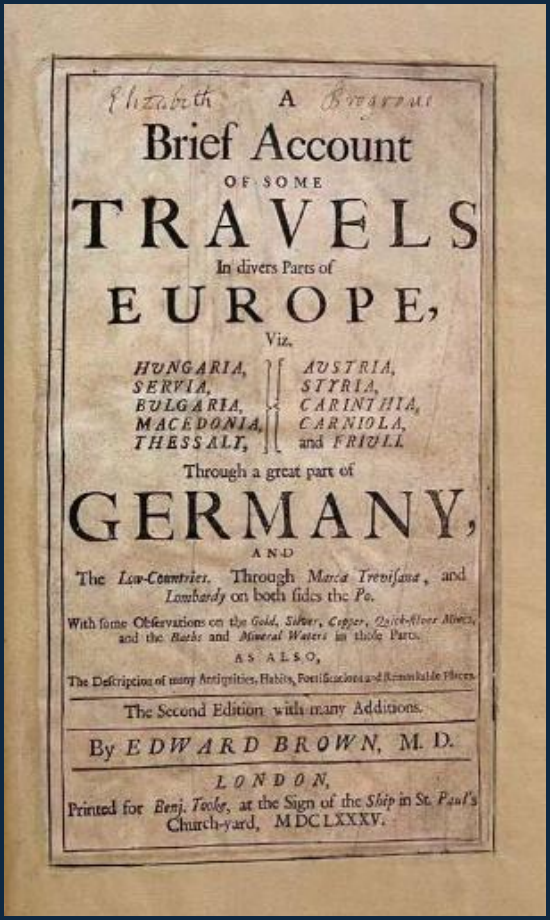

Elizabeth A Brograve
Brief Account
OF SOME
TRAVELS
In divers Parts of
EUROPE,
Viz.
HUNGARIA, SERVIA, BULGARIA, MACEDONIA, THESSALY,
AUSTRIA, STYRIA, CARINTHIA, CARNIOLA, and *FRIULI.*
Through a great part of
GERMANY,
AND
The *Low-Countries.* Through *Marca Trevisana*, and *Lombardy* on both sides the *Po.*
With some Observations on the *Gold, Silver, Copper, Quick-silver Mines,* and the *Baths* and *Mineral Waters* in those Parts.
AS ALSO,
The Description of many Antiquities, Habits, Fortifications and Remarkable Places.
The Second Edition with many Additions.
By *EDWARD BROWN*, M. D.
LONDON,
Printed for *Benj. Tooke*, at the Sign of the *Ship* in St. *Paul's* Church-yard, MDCLXXXV.

VITI 1669 – EDWARD BROWN: NDOSHTA BRITANIKU I PARË QË VIZITOI SHQIPËRINË

NGA MAL BERISHA

"Këtu, ushtria më e madhe e krishterë që ishte sjellë ndonjëherë në fushë-betejë në Europë, e përbërë prej pesëqind mijë burrash nën Despotin Llazar të Serbisë, luftoi kundër forcave të Muratit të Parë dhe humbi."

Edward Brown ka lindur në vitin 1644 dhe ka vdekur në vitin 1708. Ai ishte një mjek dhe udhëtar anglez i shquar, i cili ka udhëtuar në shumë vende të Europës. Gjatë udhëtimeve të tij ka kaluar edhe në Shkup dhe në Kosovë.

Brown njihet për librin e tij të titulluar "Një vlerësim i shkurtër i disa udhëtimeve në pjesë të ndryshme të Europës" (*A Brief Account of Some Travels in Divers Parts of Europe*), i botuar në Londër në vitin 1673.

Në shkrimet e tij, Brown na jep një përshkrim të këtij qyteti si një qendër me tregti të zhvilluar. Ai e paraqet Shkupin si një qytet me punishte të shumta përpunimi të lëkurës dhe përmend ekzistencën e rreth shtatëqind regjësve, të cilët furnizonin me këtë mall pjesë të tjera të rajonit. Ndër të tjera, ai përshkruan monumente të shumta të qytetit, duke veçuar një ujësjellës të gjatë, i cili lidhte dy male dhe që ishte një vepër inxhinierike mbresëlënëse për kohën.

Po ashtu, në shkrimin e tij "Një udhëtim nëpërmjet Shkupit dhe Kosovës", ai përmend romakun Regillianus dhe betejat e tij të fituara, siç i përshkruan Trebellius Pollio në

Shkup. Më pas, ai ndalet tek historia e Betejës së Kosovës, ku, sipas tij, mbetën të vrarë Car Llazari dhe Sulltan Murati.

Brown përshkruan gjithashtu Kaçanikun, Bjellacerkën (ose Kurshumlinë), si dhe Prishtinën. Ja si e përshkruan ai Betejën e Fushë-Kosovës:

Këtu, ushtria më e madhe e krishterë (vini re: jo ushtria serbe – MB) që ishte sjellë ndonjëherë në fushë-betejë në Europë, e përbërë prej pesëqind mijë burrash nën Despotin Llazar të Serbisë, luftoi kundër forcave të Muratit të Parë dhe u mund.

Në atë betejë, Llazari u vra, ndërsa Murati, teksa vizitonte fushën e betejës dhe trupat e të vrarëve, u godit me thikë nga Milosh Kopiliçi, një ushtar i krishterë që dyshohej se kishte mbetur i vdekur në fushë.

Murati ka në ato fusha një monument përkujtimor edhe sot e kësaj dite. Kjo pjesë quhet "Fusha e Varrit" (*Sepulcher*), në të njëjtën fushë ku ishte zhvilluar edhe beteja e jashtëzakonshme midis Huniadit dhe Sulltan Mehmeti, e cila zgjati tri ditë rresht; ku Huniadi, megjithëse kishte forca krejt të pabarabarta, në fund u mund."

Kështu shkruan ky udhëtar për trevat shqiptare në shënimet e tij.

Edward Brown, A Brief Account of Some Travels in Divers Parts of Europe, viz. Hungaria, Servia, Bulgaria, Macedonia, Thessaly, Austria, Styria, etc. London: Benj. Tooke, 1687.